

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

УДК: 371

DOI: <https://doi.org/10.24195/ModernisationEP-2026-3>

М 74

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Протокол № 10 від 26 лютого 2026 року*

Рецензенти:

***Княжева Ірина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Університету Ушинського;*

***Тягнирядно Євгенія**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ.*

М 74 Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20 лютого 2026 року). Університет Ушинського. Одеса:
Бондаренко М.О., 2026. 372 с.

ISBN 978-617-8814-06-9

УДК: 371

*Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.*

ISBN 978-617-8814-06-9

- © Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2026;
- © Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області, 2026;
- © Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax», 2026.

20. Сухініна А.О. Інформатика як мистецтво мислення: старша профільна школа між кодом, творчістю та майбутнім 282
21. Торбенко С.Г. Підтримка дітей початкової школи з особливими освітніми потребами у визначенні професійного шляху 289
22. Халіль Луай Створення інноваційного середовища закладів загальної середньої освіти як фактор модернізації освітнього простору 294
23. Чернега О.І. Індивідуальна освітня траєкторія учнів на уроках хімії профільного рівня 301
24. Чалюк А.Л. Комунікативний підхід як основа формування мовної особистості в умовах Нової української школи 313

СЕКЦІЯ №3: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН 320

1. Браткевич А.О. Крос-культурна проблематика у сучасному науково-педагогічному дискурсі 320
2. Ісаєнко М.М. Професійна орієнтація як чинник підвищення мотивації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в закладах освіти, що належать до сфери управління МВС України 325
3. Koycheva T. Cluster-driven innovation in pedagogical university: frameworks of strategic implementation 330
4. Кинєва П.П. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі: можливості та виклики 336
5. Осипова Т.Ю. Професійний розвиток учителя в системі післядипломної освіти 343
6. Панкратова Н.М. Атрибутивні характеристики розвитку культури професійної діяльності викладача математики в сучасному освітньому просторі 351
7. Тягнирядно Є.В. Мова як маркер ідентичності: соціокультурний та політичний виміри 357
8. Штайнер Т.В. Роль стейкхолдерів у модернізації освітнього процесу в закладах освіти: партнерство педагогів, сім'ї та громадськості 362

Киньва Поліна Петрівна,
завідувач практики
центру забезпечення якості освіти
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
асистент кафедри педагогіки

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю наукового осмислення ролі штучного інтелекту в освітньому процесі та визначення умов його ефективного й безпечного використання.

Мета статті: проаналізувати можливості, практичні аспекти та виклики використання штучного інтелекту в освітньому процесі.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімким упровадженням цифрових технологій у всі сфери людської діяльності, зокрема й в освіту. Однією з найперспективніших інновацій є використання штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі, що зумовлює нові підходи до організації навчання та управління освітньою діяльністю [3; 4].

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти неможлива без урахування потенціалу штучного інтелекту, оскільки він відкриває можливості для підвищення якості освіти, забезпечення її доступності та формування цифрових і ключових компетентностей здобувачів освіти [1]. Водночас упровадження ШІ супроводжується низкою викликів – етичних, педагогічних і психологічних.

1. Теоретичні засади використання штучного інтелекту в освіті.

Штучний інтелект у сучасній науковій літературі розглядається як сукупність цифрових технологій, здатних виконувати інтелектуальні функції, зокрема аналіз інформації, навчання та підтримку прийняття рішень. В

освітньому контексті ШІ виконує допоміжну функцію та сприяє оптимізації навчального процесу [4].

Теоретичною основою використання штучного інтелекту в освіті є:

- компетентнісний підхід, спрямований на формування ключових і цифрових компетентностей здобувачів освіти [2];
- особистісно-орієнтований підхід, що забезпечує врахування індивідуальних освітніх потреб;
- адаптивне навчання, яке реалізується через персоналізацію освітніх траєкторій.

Як зазначає В.П. Андрущенко, модернізація освіти має ґрунтуватися на поєднанні інновацій і гуманістичних цінностей, що є особливо важливим у контексті цифрової трансформації [3].

2. Можливості використання штучного інтелекту в освітньому процесі.

2.1. Персоналізація навчання.

Однією з ключових переваг використання ШІ є можливість персоналізації освітнього процесу. Інтелектуальні системи аналізують навчальні досягнення, темп засвоєння матеріалу та індивідуальні особливості здобувачів освіти, пропонуючи адаптовані завдання та рекомендації. Такий підхід сприяє підвищенню мотивації до навчання та якості освітніх результатів [4].

2.2. Підтримка педагогічної діяльності.

Штучний інтелект дає змогу автоматизувати окремі види рутинної роботи педагога, зокрема підготовку дидактичних матеріалів, тестових завдань і аналіз навчальних результатів. Це створює умови для зосередження педагогів на індивідуальній роботі зі здобувачами освіти та розвитку їхнього критичного мислення [2].

2.3. Підвищення доступності освіти.

Використання технологій штучного інтелекту сприяє забезпеченню рівного доступу до освіти, у тому числі в умовах дистанційного та змішаного навчання. Інтелектуальні інструменти дозволяють адаптувати навчальні

матеріали до потреб різних категорій здобувачів освіти, що відповідає сучасним міжнародним рекомендаціям [4].

2.4. Аналітика та управління освітнім процесом.

Застосування ШІ в управлінні освітнім процесом дозволяє аналізувати освітні дані, прогнозувати результати навчання та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Це є важливим чинником підвищення ефективності функціонування закладів освіти в умовах цифрової трансформації [1].

2.5. Приклади конкретних інструментів штучного інтелекту для закладів освіти.

Практичне впровадження штучного інтелекту в освітньому процесі реалізується через використання генеративних мовних моделей, зокрема ChatGPT та аналогічних сервісів. Такі інструменти можуть застосовуватися для пояснення навчального матеріалу, створення прикладів завдань, тестів і методичних матеріалів, а також для узагальнення інформації [5].

Крім того, в освітньому процесі використовуються адаптивні навчальні платформи, що автоматично підлаштовують складність завдань відповідно до рівня підготовки здобувачів освіти. Інструменти автоматизованого оцінювання забезпечують об'єктивність і оперативність контролю навчальних досягнень.

Застосування таких технологій потребує чіткого педагогічного регламентування та дотримання принципів академічної доброчесності.

3. Виклики та ризики впровадження штучного інтелекту в освіті.

Серед основних викликів використання штучного інтелекту в освіті виокремлюються етичні проблеми, пов'язані із захистом персональних даних і відповідальним використанням цифрових технологій [4].

Педагогічні виклики зумовлені ризиком зниження ролі живого педагогічного спілкування та недостатнім рівнем цифрової компетентності педагогічних працівників. Окрему увагу слід приділяти психологічним аспектам, зокрема формуванню в здобувачів освіти навичок самостійного мислення та критичного аналізу інформації [5].

4. Перспективи використання штучного інтелекту в сучасній освіті.

Перспективи використання штучного інтелекту в освіті пов'язані з реалізацією державної політики у сфері розвитку цифрових компетентностей, удосконаленням нормативно-правової бази та системною підготовкою педагогічних кадрів до роботи з інноваційними технологіями [1].

5. Практичні аспекти використання штучного інтелекту в освітньому процесі.

5.1. Приклади використання ШІ в закладах загальної середньої освіти.

У закладах загальної середньої освіти технології штучного інтелекту використовуються переважно як інструмент підтримки освітнього процесу, а не як його заміна. Найпоширенішими напрямками є адаптація навчального матеріалу, формування індивідуальних траєкторій навчання та автоматизація зворотного зв'язку.

Приклад 1.

На уроках фізичної культури вчителі використовують персоналізоване оцінювання та моніторинг фізичної підготовленості:

- системи на основі комп'ютерного зору аналізують техніку присідань, стрибків, метань;
- ШІ формує звіти про приріст фізичних показників кожного учня;
- автоматичні рекомендації щодо навантаження для груп з різною підготовленістю.

Приклад 2.

На уроках математики та інформатики застосовуються адаптивні платформи з елементами ШІ, які:

- аналізують типові помилки учнів;
- пропонують додаткові пояснення;
- автоматично коригують складність завдань.

Такі підходи сприяють підвищенню мотивації учнів та формуванню навичок самостійного навчання.

5.2. Приклади використання ШІ у закладах вищої освіти.

У закладах вищої освіти ШІ використовується значно ширше, охоплюючи навчальну, наукову та організаційну діяльність.

Приклад 3. Використання ШІ у підготовці студентів гуманітарних спеціальностей

Студенти-філологи та педагоги застосовують ШІ для:

- аналізу великих масивів текстових даних;
- порівняльного аналізу наукових джерел;
- формування чернеток наукових текстів із подальшим критичним редагуванням.

При цьому акцент робиться на дотриманні принципів академічної доброчесності та обов'язковому авторському доопрацюванні результатів.

Приклад 4. ШІ в інженерній та ІТ-освіті

У технічних університетах ШІ застосовується для:

- автоматичного аналізу програмного коду;
- моделювання технічних процесів;
- створення віртуальних лабораторій.

Це дозволяє студентам працювати з наближеними до реальних виробничих ситуацій кейсами навіть у дистанційному форматі навчання.

5.3. Таблиця 1

Напрями використання штучного інтелекту в освітньому процесі

Рівень освіти	Напрями використання ШІ	Практичний результат
Загальна середня	Адаптивні навчальні платформи	Індивідуалізація навчання
	Автоматизований зв'язок зворотній зв'язок	Підвищення успішності
Вища освіта	Генерація навчальних матеріалів	Оптимізація роботи викладача
	Аналіз даних і текстів	Розвиток дослідницьких навичок
Інклюзивна освіта	Інтелектуальні асистенти	Підвищення доступності освіти

5.4. Таблиця 2

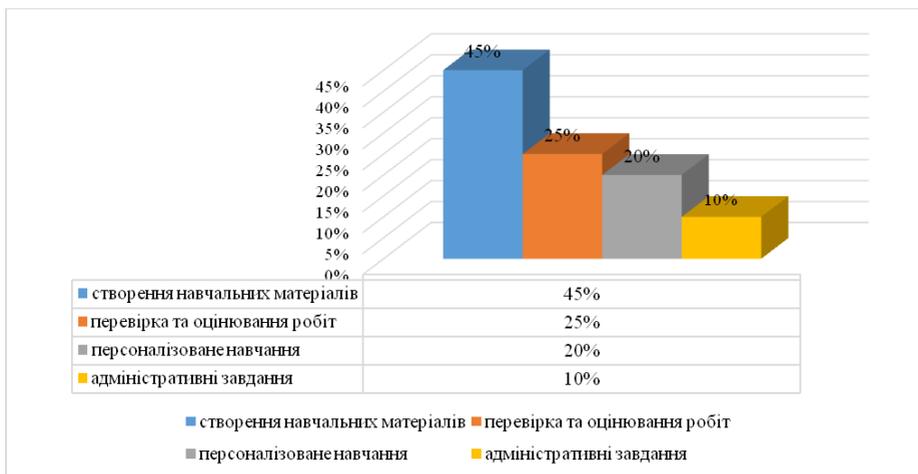
Переваги та ризики використання ШІ в освіті

Переваги	Ризики
Персоналізація навчання	Порушення академічної доброчесності
Зменшення навантаження на викладачів	Надмірна залежність від технологій
Підвищення мотивації здобувачів освіти	Нерівний доступ до цифрових ресурсів
Розширення можливостей дистанційного навчання	Недостатня підготовка педагогів

5.5. Частота використання інструментів ШІ в освітньому процесі.

Рис. 1. Частота використання інструментів ШІ в освітньому процесі

Діаграма відображає розподіл використання ШІ

5.6. Методичні рекомендації щодо впровадження ШІ.

На основі аналізу практичного досвіду можна сформулювати такі рекомендації:

- Використовувати ШІ як допоміжний інструмент, а не заміну педагогічної діяльності.

- Формувати у здобувачів освіти навички критичного мислення при роботі з результатами, згенерованими ШІ.
- Розробляти прозорі правила академічної доброчесності щодо використання ШІ.
- Забезпечувати підвищення цифрової компетентності викладачів

Висновки. Штучний інтелект є важливим ресурсом модернізації освітнього процесу, що сприяє персоналізації навчання, оптимізації педагогічної діяльності та підвищенню доступності освіти. Водночас його впровадження потребує виваженого підходу, збереження провідної ролі педагога та дотримання етичних норм.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку цифрових компетентностей : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р // *Офіційний вісник України*. 2021. № 20. Ст. 869.
2. Савченко О. Я. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: теоретичні засади. *Педагогіка і психологія*. 2018. № 2. С. 5–12.
3. Андрущенко В. П. Філософія освіти ХХІ століття. Київ : Знання, 2019. 320 с.
4. UNESCO. Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities. Paris : UNESCO Publishing, 2019. 45 p.
5. Kasneci E., Seßler K., Küchemann S., et al. ChatGPT for education: Opportunities and challenges. *Learning and Individual Differences*. 2023. Vol. 103. Article 102274. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274>

Наукове видання

Колектив авторів

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
М. ОДЕСА, УКРАЇНА, 20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Українською мовою

Відповідальний редактор: Ірина Олександрівна Бартенєва
*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»*

Підписано до друку 06.03.2026 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 21,62. Наклад 300 прим.
Зам. № 0603/1

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні «Апрель»
ФОП Бондаренко М. О.
65045, м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
Тел.: +38 (048) 700 11 55
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014

